

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: (8 5) 273 5673, 8 706 80 501, faks. (8 5) 264 8517, el. p. kam@kam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai,
Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2023-05- Nr. 12-01-

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija 2023 m. balandžio 27 d. raštu Nr. 12-01-698 „Dėl įstatymų projektų derinimo“ informavo Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją, jog nepritaria Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 11, 20¹, 20², 22¹, 49 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20⁴ straipsniu įstatymo projekto (toliau – Projektas) 10 straipsnio 5 dalimi siūlomam Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 19 dalies pakeitimui ir pateikė išvadą pagrindžiančius argumentus. Įvertinusi Energetikos ministerijos Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti pateiktą patikslintą Projektą (reg. Nr. 23-5240(2)) (toliau – patikslintas Projektas), Krašto apsaugos ministerija informuoja, kad **nepitaria** patikslinto Projekto 10 straipsnio 6 dalimi siūlomam Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 19 dalies pakeitimui.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 19 dalyje įtvirtintas įpareigojimas vėjo jėgainių parko vystytojams mokėti kompensacijas, skirtas daliai investicijų ir kitoms išlaidoms padengti, **buvo įtvirtintas, siekiant užtikrinti šalies nacionalinio saugumo interesus ir Lietuvos kariuomenės bei kitų saugumą užtikrinančių institucijų nustatytų uždavinių įgyvendinimą.**

Energetikos ministerijos parengtuose Projekte ir patikslintame Projekte siūloma minėto kompensacinio mechanizmo atsisakyti, argumentuojant siekiu sudaryti patrauklesnes sąlygas vėjo elektrinių plėtrai Lietuvos teritorijoje, atleidžiant vėjo elektrinių plėtotojus nuo prievolės mokėti kompensacijas, skiriamas nacionalinio saugumo funkcijų atlikimui užtikrinti. Patikslintame Projekte ne tik siūloma atsisakyti kompensacijų, skirtų atlyginti išlaidas, reikalingas nacionalinio saugumo funkcijų atlikimui užtikrinti, bet ir nustatoma pareiga pačioms nacionalinį saugumą užtikrinančioms institucijoms įrengti reikalingas papildomas priemones ir jas prižiūrėti.

Krašto apsaugos ministerija atkreipia dėmesį, kad siūlomas kompensacinio modelio atsisakymas nepagrįstas, nes:

- neįvertintas siūlomų pakeitimų galimas poveikis šalies nacionaliniam saugumui ir Lietuvos kariuomenės bei kitų institucijų uždavinių įgyvendinimui;
- neatlikta ir nepateikta duomenų analizė, pagrindžianti siūlomo kompensacijų atsisakymo tikslingumą;

- neįvertinta, kiek valstybės biudžeto lėšų pareikalaus nustatoma pareiga Lietuvos kariuomenei ir kitoms nacionalinį saugumą užtikrinančioms institucijoms pačioms įrengti ir prižiūrėti papildomas priemones.

Pažymėtina, kad šiuo metu galiojančios Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 19 dalies nuostatos sudaro sąlygas netrukdyti vėjo elektrinių statyboms, jeigu tik planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių galima išvengti panaudojant papildomas priemones. Taip yra užtikrinama vertybių pusiausvyra, t. y. tiek nacionalinio saugumo interesai, tiek atsinaujinančių energetikos išteklių vystymas.

Pažymėtina ir tai, kad Energetikos ministerijos patikslinto Projekto 10 straipsnio 6 dalimi keičiamos Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 19 dalies nuostatos, siekiant įtvirtinti papildomas priemones (*„Jeigu nustatoma, kad planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių galima išvengti panaudojant papildomas priemones, vėjo elektrinę (elektrines) statantis (įrengiantis) asmuo privalo sudaryti galimybę Lietuvos kariuomenei ir kitoms nacionalinį saugumą užtikrinančioms institucijoms įrengti reikalingas papildomas priemones, jas prižiūrėti ir eksploatuoti. Papildomų priemonių įrengimo, priežiūros ir eksploatavimo tvarką vėjo elektrinę (elektrines) statantis asmuo su Lietuvos kariuomene ir kita nacionalinį saugumą užtikrinančia institucija nustato tarpusavio susitarimu.“*), nėra aiškios, nenustato priemonių taikymo sąlygų, sudaro prielaidas korupcijos apraiškoms.

Krašto apsaugos ministerija atkreipia dėmesį, kad:

- laikantis teisėkūros reikalavimų ir konstitucinės doktrinos, ūkio subjektų veiklą ribojančios priemonės turi būti nustatomos įstatymo lygmens teisės akte;
- įstatyme nustatomi **ribojimai turi būti** aiškūs ir nedviprasmiški, turi būti apibrėžtos esminės visiems subjektams nepriklausomai nuo susitarančių šalių valios vienodai taikytinos sąlygos;
- įstatyme **nenustačius esminių siūlomų priemonių taikymo sąlygų** (paskirties, apimties, derinimo tvarkos), **reguliavimas neatitiktų teisėkūros reikalavimų ir viešosios teisės principų**, o neapibrėžta šalių valia susitarti dėl taikytinų priemonių **sukurtų prielaidas korupcijos apraiškoms ir keltų grėsmę šalies nacionalinio saugumo interesų apsaugai**.

Pažymime, kad Krašto apsaugos ministerija, atsižvelgdama į Projekto tikslus (netrukdyti vėjo elektrinių statyboms), darbo tvarka Energetikos ministerijai siūlė Projekte įtvirtinti alternatyvias papildomas priemones, kuriomis vėjo jėgainių parko vystytojai galėtų padėti išvengti nacionalinio saugumo funkcijų atlikimui trukdančių veiksnių ar juos kompensuoti.

Krašto apsaugos ministerija siūlė sudaryti galimybę vėjo jėgainių parko vystytojams pasirinkti, ar kompensuoti dalį investicijų ir kitų išlaidų, kurios reikalingos nacionalinio saugumo funkcijų atlikimui užtikrinti (kaip yra nustatyta galiojančioje Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 19 dalyje), ar įrengti papildomas priemones, jas prižiūrėti, eksploatuoti ir Lietuvos kariuomenei perduoti duomenis, reikalingus nacionaliniam atpažintam jūros poveikslui sudaryti:

„19. Vėjo elektrinių statybos vietos teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo klausimus, taikomos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytos

specialiosios žemės naudojimo sąlygos, kurios iš anksto, teritorijų planavimo metu, o kai teritorijų planavimo dokumentas nerengiamas, – iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo, Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatytais terminais, derinamos su Lietuvos kariuomenės vadu ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Vėjo elektrinių statybos vietoms nepritariama, jeigu planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių negalima išvengti panaudojant papildomas priemones. Jeigu nustatoma, kad planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių galima išvengti panaudojant papildomas priemones, vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo ne vėliau kaip iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo derinimo išvadoje nurodytai institucijai pateiks patvirtintą statybos projektą ir su šia institucija pasirašys sutartį dėl kompensacijos, skirtos daliai investicijų ir kitoms išlaidoms, kurios reikalingos nacionalinio saugumo funkcijų atlikimui užtikrinti, atlyginti, sumokėjimo ir pateiks šios prievolės įvykdymo užtikrinimą. Kompensacijos dydis apskaičiuojamas dauginant leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių ar leidime plėtrai ir eksploatacijai, kai elektrinė plėtojama jūrinėje teritorijoje, numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 18 eurų už 1 kW. Kompensacijų mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. Kompensacijos naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka kaip kitos biudžetinių įstaigų lėšos, kurios nėra gautos kaip valstybės biudžeto asignavimai.

Vėjo elektrinių statybos vietos derinamos netaikant reikalavimo pasirašyti sutartį dėl kompensacijos, skirtos daliai investicijų ir kitoms išlaidoms, kurios reikalingos nacionalinio saugumo funkcijų atlikimui užtikrinti, atlyginti, sumokėjimo, jeigu statyti ar įrengti vėjo elektrinę planuojantis asmuo statybos projekte numato papildomų Vyriausybės nustatyta tvarka su Lietuvos kariuomene suderintų techninių priemonių (radarų, elektrooptinių įrenginių, ryšių ir duomenų perdavimo (informacinių sistemų) įrangos), užtikrinančių planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių vykdomam Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje bei kontinentinio šelfo stebėjimui išvengimą, įrengimą ir iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo su Lietuvos kariuomene pasirašo sutartį dėl šių priemonių įrengimo, priežiūros, eksploatavimo ir duomenų, reikalingų sudaryti nacionalinę atpažintą jūros paveikslą, perdavimo Lietuvos kariuomenei.“

Krašto apsaugos ministerija, suprasdama poreikį skatinti vėjo elektrinių statybas, tačiau atsižvelgdama į nacionalinio saugumo interesus, nepritaria patikslintame Projekte siūlomai Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 19 dalies nuostatai, siūlo palikti galiojančio Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 19 dalyje įtvirtintą kompensacinį modelį ir, esant pagrįstam poreikiui, svarstyti galimas alternatyvias priemones.

Jurgita Urbonaitė, tel. 8 706 80 513, el. p. jurgita.urbonaitė@kam.lt
Originalas nebus siunčiamas